

# Cseppben a tenger

Napjainkban egyre fokozódik az érdeklődés egyik legszebb városunk iránt. Tavasszal még azért figyelt az egész ország a délnyugati csücsökre, mert a megyeszékhely új polgármestert választott. Lassan viszont egész öreg kontinensük fogja errefelé vetni vigyázó tekintetét, hiszen még néhány hónap, és Pécs lesz Európa egyik kulturális fővárosa. Egy borospince áll ott a városközpont közelében a székesegyház fölött a Mecsek lábánál, mely – mint cseppben a tenger – tükrözi a közelmúlt történelmét, a változások színét és fonákját, egy igaz ember borászati filozófiáját, és nem kevésbé a Mecsek alja építészeti találékonyságát.

Dékány Tibor

## Somogyi



## pincészet

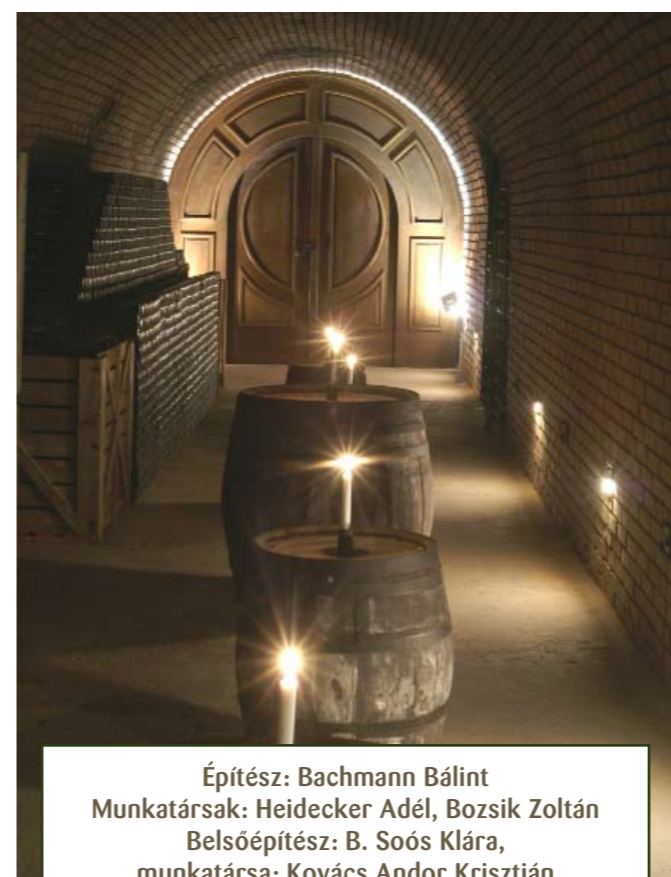
„A délnyugati sarok legközelebbi rokona nem Somogy, hanem a Provence és Isztria és Dalmácia, és közelebb áll Attikához, mint Győrhez, vagy Fejérhez. Nem véletlen, hogy a helyet a rómaiak olyan könnyen foglalták el és oly természetesnek tartották, hogy Pannónia a birodalomhoz tartozik” – írta Hamvas Béla.

### Múltak kútja

Pécs a magyar mediterráneum, az ország legdélebbi városa kétezer éves történelemmel büszkélkedhet. A város területe a római kor óta folyamatosan lakott és a korábban itt élő népek, egymást követő, vagy éppen egymás mellett élő kultúrák kiemelkedő je-

lentőségű emlékművet hagyományoztak ránk. Ezek között különös helyet foglal el – egyetemes jelentőségénél fogva – az ókeresztény, Kr. u. IV. századi emlékmű, amely a mai belváros északnyugati részén, a katedrális környékén maradt fenn, átvészelve a népvándorlás korának viharait és a középkor olykor nyugodt, olykor vészterhes évszázadait. Pécs elődjének, a Római Birodalom Sopianae városának, IV. századi ókeresztény közössége jelentős számú sír építményt, kápolnát, sírkamrát, épített sírokat, mauzóleumokat emelt egykori temetőjében. Az ókeresztény temetői épületgyűjtemény nagysága és gazdagsága a legjelentősebb az Olaszországon kívüli nekropoliszok emlékműveiben. Pécs Kr. u. IV. századi ókeresztény temetőjét az UNESCO Világ-

örökségi Bizottsága 2000 decemberében felvette a Világörökségi listára és ezáltal az egyetemes történelmi értékkel bíró, az emberiség történelme szempontjából kiemelkedően fontos kultúrtörténelmi kincsek közé sorolta. Pécs építészeti emlékeinek köszönheti világörökségi rangját, és az építészet mindig méltó volt a város rangjához. Ezt bizonyítja gyönyörű későromán székesegyháza, a Széchenyi teret uraló dzsámija, de akár még az országot a hatvanas évektől előzőnlő panelházaknak is kedvesebb arcát mutató kertvárosi lakónegyede is. Sajnos Pécs is elkövette azt a történelmi léptékű hibát, hogy Budához, vagy Szekszárdhoz hasonlóan „megette szőlőhegyét”. Vagyis nem csupán a Mecsek lábától délre, Málom irányába terjeszkedett, hanem a Mecsek déli oldalán a szőlőültvények helyén alakította ki saját Rózsadombját. A filoxeravész megelőzően szőlőültvények borították a hegyoldalt, az ehhez tartozó pincék közül néhány még ma is megta-



Építész: Bachmann Bálint  
Munkatársak: Heidecker Adél, Bozsik Zoltán  
Belsőépítész: B. Soós Klára,  
munkatársa: Kovács Andor Krisztián

lálható, természetesen megváltozott funkcióval, viszont a pincék döntő többsége megsemmisült. Talán ezeknek is állít emléket az a pince, amely egyfajta mementóként hármass pincebejáró-motívumával ott áll a székesegyház fölött, a városfallal átellenben.

### Oltványkészítéstől a látványpinceig

Az épület folytatása, és egyben lezárása egy múltrendszerbeli projektnek, mikoris a nyolcvanas évek második felében KISZ-klub építésébe kezdtek a hegyoldalban, hogy az egyetemi ifjúságnak legyen megfelelő helyisége szabadideje kulturált eltöltéséhez, vagyis legyen hol „forgatni-hüderemek-fejetetejéről-

- szőlőoltvány termesztés értékesítés
- ültetvénytelepítés kivitelezése pályázati konstrukcióban



Szőlőszaporítóanyag  
Termesztő és  
Bortermelő Kft.

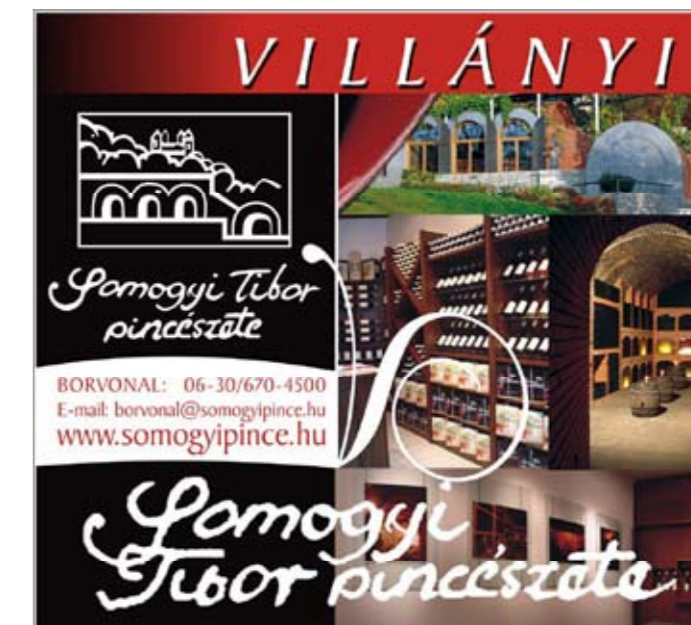
SOMOGYI TIBOR  
ügyvezető

Oltványüzem:  
7767 Kiskassa, Major  
Telefon: 72/718-502  
Mobil: 30/217-87-67; 30/491-51-23

www.somogyioltvany.hu

a-talpára-Hégelt - passzolj-még-egy-cigaretta!” – ahogy Cseh Tamás szavai idézik a korszakot. Történt tehát, hogy a lelkes fiatalok felajánlották ösztöndíjuk egy részét a nemes cél és a béketábor egységének érdekében, így Dévényi Sándor tervei alapján megépült egy egymást metsző dongaboltozatokból álló belső tér, melynek létét kívülről a hegy oldalában egy téglából falazott hármass ívsor jelezte. Azután némi elbizonytalanodást követően a jelek szerint rájöttek a helyi KISZ-szervezet vezetői arra, hogy az ő stratégiai szerepük az idő tájt inkább a meglévő javak privatizációjában rejlik, semmint új beruházások menedzselésében. Vagyis a szocializmus alapjait már oly mértékben lerakták, hogy elérkezett az idő azok felszedéséhez, és a kapitalizmus építése érdekében való átcsoportosítására. A projekt ennek megfelelően leállt, és a hármass ív afféle mementóként, partra vetett cet csontozataként állt magára hagyva a hegy lábánál az elkövetkező évek során.

És itt lép be a történetbe egy igaz ember, aki meglátta a lehetőséget az árván meredező falakban. Somogyi Tibor a Villányi borvidék



BORVONAL: 06-30/670-4500  
E-mail: borvonal@somogyipince.hu  
www.somogyipince.hu

Somogyi Tibor Pincészet

peremén született, egy kis eldugott zsákfaluban. Kisjakabfalva eredetileg sváb település volt, a háborút követően azonban az eredeti lakosság nagy részének vagyonát elvették, bevagyonozták, és kitelepítették őket Németországba. Az üresen maradt házakba a felvidékről száműzött magyar családokat telepítették, a helyiek és a betelepítettek között mindennaposak voltak a konfliktusok, kiszolgáltatott helyzetükből adódóan. Somogyi Tibor szülei amolyan kisjakabfalvai Rómeó és Júliaként szerettek egymásba, és vállalva a mindkét oldalról jövő rosszállást, házasságot kötöttek. Édesapját a dunaszerdahelyi járásból költöztették ide Baranyába, ahol édesanyja módos sváb családból származott, majd éppen hogy betöltötte tizennyolcadik életévét, karácsony másodnapján elvitték „málenkij robotra” a Szovjetunióba. Négy év kényszermunka következett egy bányában, az éhenhalás küszöbén tengődve. Mire hazatért, csak kishűgát meg dédnagyanyját találta a faluban, a család többi tagjait Németországba telepítették. Somogyi Tibor ebbe a családba született, és abba a Kisjakabfalvába, ahonnan őstől tavaszig nem lehetett kimenni, mert térdig ért a sár.

Vegyipari gépészként végzett a pécsi főiskolán, azonban hamarosan mégis szülei mesterségét folytatta, akik korábban, még szakcsoportként, az oltványkészítésben szereztek kitűnő jártasságot.



1980-tól már neki is ez volt fő megélhetése. Az oltványtermesztés egyébként rendkívül bonyolult művelet, igen munkaigényes, és különleges szaktudást feltételez, amit ráadásul csak gyakorlat közben lehet elsajátítani, hiszen még szakirodalma sincs – az egyetemi tankönyvek is mindössze két oldalt írnak róla. Még így is, minden szaktudás és gyakorlat mellett száz leoltított oltványból csak negyven, ötven darab szabványos első osztályú végtermék lesz. Ugyanakkor, mivel ez egy hároméves folyamat, a munka

### Somogyi Tibor: Cím???

A szőlő szüretelése kizárólag műanyag ládákban történik. Így tudjuk egészségesen és épen a feldolgozóba szállítani a termést.

Csaknem 1000 hl-es vörösboros erjesztővel rendelkezünk, melyből 240 hl hagyományos, fakádas, nyílt erjesztő, a többi tartályos, körfejtéses technológiával működő erjesztő. A fakádák többszöri használatával törekszünk arra, hogy minden fajtából mindkét módon készüljön vörösbőr, amit később házashatunk. Az erjesztés, héjon tartás ideje általában 21 nap. A Cabernet-fajtáknál az almasavbontás érdekében ennél hosszabb. A rosé és a fehérborok erjesztését 4 darab, összesen 270 hl temperálható, rozsdamentes erjesztő tartályban végezzük.

Tárolókapacitásunk mindösszesen 3400 hl, ebből fahordós (4–10 hl közötti) 240 hl.

Új barrique hordókat csak kivételes tételekhez használunk. Fás érlelést nagy vörösboraink kapnak.

Boraink kb. 60 százalékát 3 literes bag in box kiserelésbe, 40 százalékát palackba töltjük.

A borok értékesítését kizárólag saját értékesítési hálózatunkon keresztül végezzük, főleg Budapesten.

értéke ennek megfelelően csak három évvel később térül meg. Megfelelő minőségű szaporítóanyagra a Villány borvidéki újjászületésben nagy szükség volt, így egyre nőtt az elkészített oltványok száma, ami ma mintegy másfélmillió évi leoltást jelent. Az önmegvalósítás igazi élményéhez azonban a saját szőlő, saját borászat megteremtése is hozzátartozik, így kialakított a Pécsi borvidéken, Hosszúhetényben egy 10 hektáros birtokot Olaszrizling, Círfandli, Cserszegi fűszeres, Chardonnay, és Pinot blanc fajtákkal, valamint egy másik birtokot a Villányi borvidéken, Palkonyán és Villánykövesden, 20 hektáron. Itt vírusmentes törzsültetvényekben Cabernet sauvignon, Cabernet franc, Merlot, Kékfrankos, Pinot noir, Zweigelt, Kékoportó, Blauburger, és Kadarka a fajtaválaszték.

### Egy építmény, változó funkciók

Somogyi Tibor a rendszerváltás éveiben felfigyelt a forgalmas belvároshoz közeli, ám attól mégis elkülönülten a Kálvária utcában álló gazdátlan építményre, melynek hármastörzses ívű formavilága



Nem szaporítjuk a szót, ha acél tartályról van szó. Beszéljen helyettünk a referencia.

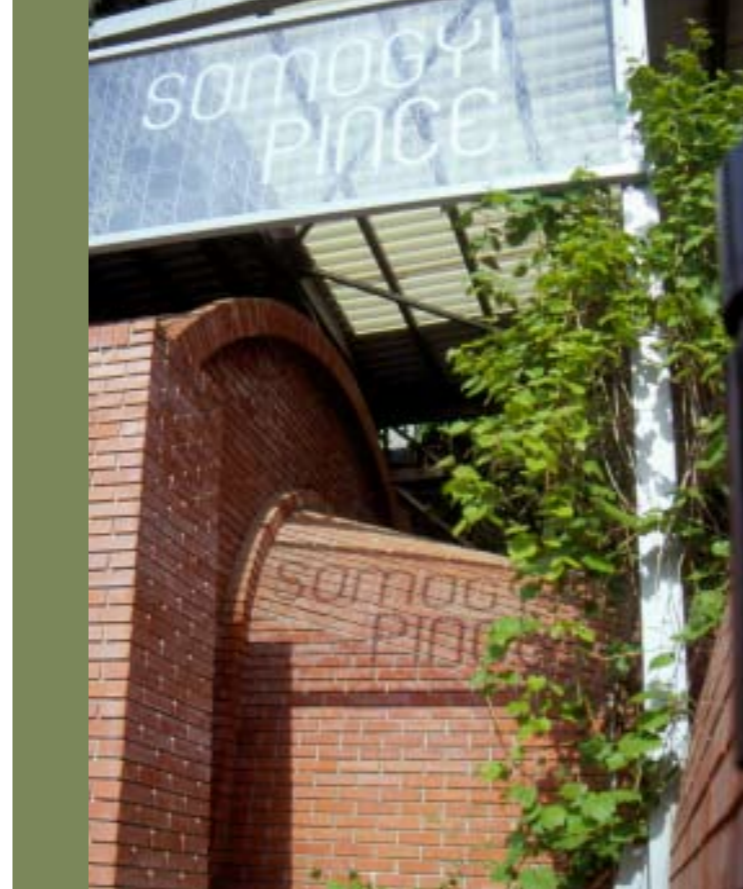
Malatinszky • Rókusfalvy • Konyári • Bodri • Jandi • Disznókó • Holdvölgy • Lenkey • Zwack • KunVin • Boranal • Szekszárd Rt. • JuhászVin • Tólli • Podmaniczki • VargaPince

Szakértelem, pontosság, megbízhatóság.

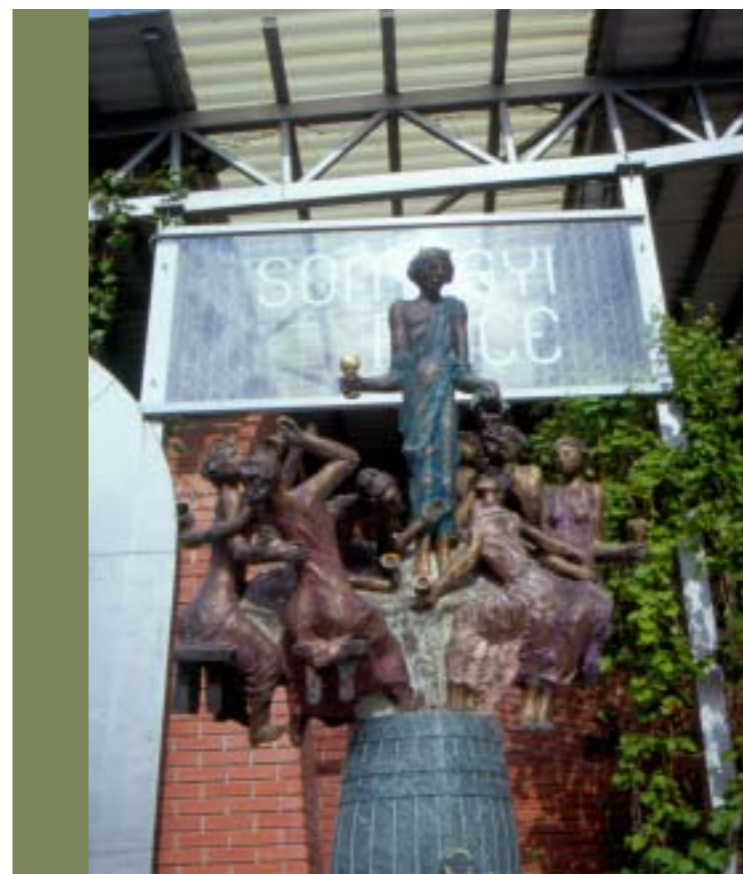
**FADDIKORR MINDENKORR**

Elérhetőségeink:  
www.faddikorrkft.hu • e-mail: info@faddikorrkft.hu  
Tel.: (77) 507-588, 587 • Mobil: (30) 229-4886; (30) 299-7112





mintha a hagyományos pincebejárókat idézné, és megfelelné egy borait bemutató látványpince céljainak. Sikerült megvásárolnia az építmény-torzót, és továbbtervezésével megbízta Bachmann Bálintot, aki ma a Pécsi Tudomány Egyetem Pollack Mihály Műszaki Karának dékánja, abban az időben Tokióban eltöltött szakmai gyakorlatok után hazaérve alapította meg a Bachmann & Bachmann Építész Irodát. Maga a földalatti pince, így az alaprajzi elrendezés, a fő tömegek adottak voltak, a terek viszont új funkciókat kaptak, méghozzá olyan funkciókat, melynek az adott építészeti kialakítás talán még jobban megfelelt, mint az eredetileg elképzelt. A tervezőnek integrálnia kellett az új koncepciót a kialakított enteriőrbe. A megváltozott feladat a palackozott



borok tárolása, érlelése, bemutatása, melyhez kiegészítő funkcióként járul kisebb csoportok fogadása, a borok bemutatása. Ennek megfelelően a pince-építmény fókuszja a borkóstoló, mely a hármastörzses pinceív mögé került, és igen frappáns módon végfalát a hegy természetes sziklafala adja. A hármastörzset az építész acéllemezből készült árnyékolóval borította, melynek apró lyukain a délutáni napfény behatolva izgalmas, földöntúli fényjátékkal, folyamatosan változó látvány-effektusokkal produkál izgalmas és egyedi hangulatot. Emlékeztet ez valahol a román kori templombelsőkre, ahol egykor a déli fal ablakain behatoló fény-sugár keltette életre az északi falra festett freskók ábrázolásait, történeteit.

A KISZ-klubnak tervezett létesítmény hármastörzses pinceív Dévényi eredeti elképzelése szerint megfelelő szigetelést kapott volna, majd eltűnt volna a hegy gyomrában, visszatérve rá a kitermelt földet. Bachmann ezzel szemben meghagyta a pincebejáróra hasonlító íveket, így viszont a szigetelést is más módon kellett megoldania. Ezzel nyerte el a bemutatópince mai formáját, amely nem titkolja a szerkezeti elemeket, egyfajta „techno” látványt nyújtva. A rácsos tartóra szerelt acél-, és polikarbonát lemezből készült tető – amely nem kívánt módon valahol a rosszemlékű hullámpalát juttatja könnyen az ember eszébe – úgy burkolja az alatta lévő téglalapítményt, mintha egy ásatás során feltárt építmény megfelelő állagát kellene biztosítani. (Ezen a téren még a székesfehérvári Szt. István székesegyház romjai fölé felépített, majd visszabontott védőtetőzet is beugrik egy pillanatra az ember emlékezetébe.) Az épület előtt egy szoborcsoport ad egészen egyértelmű jelzést az épület funkciójáról: a Bacchanália bronz szoborcsoport Rétfalvy Sándor alkotása, 2003-ban állították fel. A csoport fő alakját, Bacchust, aki a bor és vidámság istene a római mitológiában, hét bacchánstól veszi körül. A nyers, rusztikus téglafal-burkolatot impozánsan ellenpontozza ez a kedves, részletekben is kifejező szoborcsoport. E szép képzőművészeti alkotás, valamint az idő múlásával egyre több zöld növényzet, a szerkezeti elemekre felkúszó indák kifejezetten barátságosabbá, oldottabbá teszik az építményt. Ha viszont az ember már bent van, akkor egyértelműen elvarázsolja a borozótérben a fényjáték, a tárolótérben pedig a különböző színekben pompázó borospalackok impozáns látványa. A borok egyébként itt egy-két évig érlelődnek, de vannak muzeális tételek is a jobb évjáratokból (1997, 1998, 2000, 2003). A pincében vagy 140 ezer palack található jelenleg.

Pécs készül kulturális fővárosi rangjának szerepkörére. Ennek során most a város egy időre bezárkózik, a látogatók helyét közművesek, útépítők, burkolók, tetőfedők lepik el, hogy aztán majd bábójából egy megújult város bújjon elő. Ha igaz, megépül a Pécsi Konferencia- és Koncertközpont, létrejön a Zsolnay Kulturális Negyed, megújul a Múzeum utca, megépül a Dél-Dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközpont, újjászületnek a közterek és parkok. Hogy mindezek a beruházások időben elkészülnek-e, még nem tudhatjuk. Azonban nyugodtak lehetünk: ha a fáradt turisták megszomjaznak vagy ünnepi estéhez környékbeli bort keresnek, fognak találni egy helyet, ahol ebbéli összes kívánságuk igényes esztétikai környezetben teljesülhet.